

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

RAPPORT VAN BEVINDINGEN KWALITEITSONDERZOEK

**Gerrit van der Veen College
VWO**

Plaats : Amsterdam
BRIN nummer : 21ET|00
BRIN nummer : 21ET|00|VWO
Onderzoeksnummer : 291453
Datum onderzoek : 15 november 2016
Datum vaststelling : 14 februari 2017

1. INLEIDING

De Inspectie van het Onderwijs heeft op 15 november 2016 een onderzoek uitgevoerd op het Gerrit van der Veen College te Amsterdam, afdeling vwo, om een oordeel te kunnen uitspreken over de kwaliteit van het onderwijs op deze afdeling. Daarmee geldt dit onderzoek ook als het bezoek dat de inspectie op alle scholen voor voortgezet onderwijs ten minste eens in de vier jaar aflegt.

Aanleiding

De aanleiding voor dit onderzoek is het volgende.

De afdeling vwo is betrokken in het jaarlijkse steekproefonderzoek voor De Staat van het Onderwijs 2016/2017. Tijdens het onderzoek bleek er sprake van ernstige risico's in het onderwijsproces. Het steekproefonderzoek is daarom omgezet in een kwaliteitsonderzoek met als hoofddoel het toekennen van een toezichtarrangement. Omdat de afdeling tevens is betrokken in het jaarlijkse steekproefonderzoek gebruiken we de bevindingen van het kwaliteitsonderzoek ook ten behoeve van De Staat van het Onderwijs. Daarbij richten we ons aanvullend op het thema opbrengstgericht werken.

Toezichthistorie

De inspectie bezocht de school eerder in april 2015. Zij beoordeelde toen de kwaliteit van het onderwijs in haar totaliteit als voldoende, maar gaf aan dat zij op onderdelen verbetering mogelijk en noodzakelijk achtte. De inspectie was toen met name kritisch over het onderwijsproces op de school. Een derde van de bezochte lessen voldeed niet aan de basisprincipes van een goede les. Naar het oordeel van de inspectie zouden schoolleiding en docenten meer het voortouw moeten nemen in het stellen van minimumnormen voor een goed onderwijs- en begeleidingsproces.

Onderzoeksopzet

De inspectie vormt haar kwaliteitsoordelen door de onderwijspraktijk van de school te toetsen aan een selectie van kwaliteitsindicatoren uit het toezichtkader voortgezet onderwijs 2013. Bij dit onderzoek hebben we de indicatoren uit het zogenaamde kernkader onderzocht. Dit is het gedeelte uit het toezichtkader dat bij al onze kwaliteitsonderzoeken minimaal wordt beoordeeld. Om het onderzoek goed te laten aansluiten bij de specifieke kenmerken van de school en de onderzochte afdeling hebben we het onderzoek aangevuld met indicatoren uit

het zogenaamde aanvullende kader. Zo zijn de indicatoren 8.2 en 8.3 toegevoegd omdat hierbij gedurende het onderzoek risico's zijn geconstateerd.

Het onderzoek bestond uit de volgende activiteiten:

- Wij hebben relevante documenten van en over de school geanalyseerd.
- Schoolbezoek, waarbij wij in een aantal lessen de onderwijspraktijk hebben geobserveerd.
- Wij hebben gesprekken gevoerd met de schoolleiding, sectieleiders, leraren, zorgcoördinator en leerlingen.

Aan het eind van het schoolbezoek heeft de inspectie de bevindingen van het onderzoek besproken met de schoolleiding.

Opbouw rapport

In hoofdstuk 2 staat de conclusie van het onderzoek waaronder het vervolgtoezicht. In hoofdstuk 3 beschrijven we de bevindingen uit het onderzoek in de vorm van een kwaliteitsprofiel. Dit wordt gevolgd door een paragraaf waarin het oordeel van de inspectie wordt toegelicht en waar mogelijk de schoolontwikkeling in samenhang wordt beschreven.

2. CONCLUSIES EN TOEZICHTARRANGEMENT

Een kwaliteitsonderzoek zoals wij op het Gerrit van der Veen College, afdeling vwo, hebben uitgevoerd, leidt tot een toezichtarrangement voor kwaliteit en/of voor naleving. Een arrangement kan *basistoezicht* inhouden of juist *aangepast* toezicht. In het eerste geval (bij basistoezicht) vinden wij de kwaliteit van voldoende niveau en is het daarom niet nodig om de school onder intensief toezicht te plaatsen. Als er echter te veel tekortkomingen zijn geconstateerd, wordt conform beslisregels geoordeeld dat de kwaliteit onvoldoende is en stellen we een aangepast arrangement vast voor zwakke of voor zeer zwakke kwaliteit en/of voor naleving.

Onze conclusie voor het Gerrit van der Veen College, afdeling vwo, is als volgt.

Op basis van het onderzoek kennen wij aan de afdeling een aangepast arrangement zwak toe vanwege een onvoldoende onderwijsproces. De onderwijsresultaten zijn voldoende, maar wel kwetsbaar. De afdeling valt onder intensief toezicht.

Met het bevoegd gezag hebben wij afgesproken dat het onderwijsproces in mei 2018 weer van voldoende niveau is. Hieraan voorafgaand zullen wij een afsluitend onderzoek naar de kwaliteitsverbetering (okv) uitvoeren om na te gaan of de tekortkomingen zijn opgeheven. Verder maken wij nadere afspraken met het bevoegd gezag over te bereiken tussenresultaten. Deze afspraken worden vastgelegd in een toezichtplan.

Er zijn geen tekortkomingen geconstateerd in de naleving van wettelijke voorschriften.

3. BEVINDINGEN

In dit hoofdstuk leest u de bevindingen uit ons onderzoek op basis waarvan we tot onze conclusie over de kwaliteit zijn gekomen. Eerst geven we een samenvattend algemeen beeld over de kwaliteit van het onderwijs op het Gerrit van der Veen College, afdeling vwo. Daarna volgt het kwaliteitsprofiel waarin de oordelen op de indicatoren staan. Vervolgens lichten we die oordelen in onderlinge samenhang toe.

3.1 Algemeen beeld

De kwaliteit van het onderwijs op de afdeling vwo is op het moment van dit bezoek niet voldoende. De onderwijsresultaten en de ondersteuning zijn voldoende maar dat geldt niet voor het onderwijsproces en de kwaliteitszorg. Bijna de helft van de bezochte lessen voldeed niet aan basiskwaliteit. De sfeer in de meeste klassen was gemoedelijk, maar de leerlingen kwamen - zeker in de meer theoretische vakken - te weinig aan leren toe. De docenten gaven voornamelijk frontaal en klassikaal les en boden tegelijkertijd de leerlingen veel ruimte om hun eigen leerhouding te bepalen. Een deel van de leerlingen kiest voor zaken die afleiden van de lesdoelen, zonder dat leraren dit voldoende corrigeren.

In de afgelopen periode is sprake geweest van onvoldoende sturing in het schoolbeleid.

Het onderwijsproces is hierdoor kwetsbaar geworden. De nieuwe schoolleiding is zich van deze situatie bewust en heeft de vaksecties en teams gemaand om met voorstellen tot verbetering van de onderwijssituatie te komen. Op het moment van dit bezoek heeft dit nog niet tot ingrijpende veranderingen in de onderwijsaanpak geleid, terwijl dit wel noodzakelijk is.

Het ontbreken van een opbrengstgerichte houding heeft op dit moment nog niet tot onvoldoende onderwijsresultaten geleid, maar de kans hierop neemt toe.

3.2 Kwaliteits- en nalevingsprofiel

In onderstaande tabel staan de indicatoren die in dit onderzoek zijn betrokken en tot welke bevindingen het onderzoek heeft geleid. De nummering in de tabellen verwijst naar het volledige waarderingskader voortgezet onderwijs. De bevindingen zijn weergegeven in de vorm van een score. De score geeft aan in welke mate de betreffende indicator gerealiseerd is.

Legenda voor indicatoren van de onderwijsresultaten:

1. onder de norm
2. boven de norm
3. niet te beoordelen

Legenda voor andere indicatoren:

1. slecht
2. onvoldoende
3. voldoende
4. goed

Wij hebben daarnaast onderzocht of de school voldoet aan de naleving van enkele wettelijke voorschriften. Dit wordt tot uitdrukking gebracht met de score 'ja' of 'nee'.

De onderwijsresultaten liggen op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie verwacht mag worden		1	2	3
R.1	Onderwijspositie t.o.v. advies PO		•	
R.2	Onderbouwsnelheid		•	
R.3_V	Bovenbouwsucces voor de afdeling vwo		•	
EX_V	Examencijfers voor de afdeling vwo		•	

De leerlingen krijgen voldoende tijd om zich het leerstofaanbod eigen te maken		1	2	3	4
4.3	De leerlingen maken efficiënt gebruik van de onderwijstijd.		•		

Het (vak)didactisch handelen van leraren stelt leerlingen in staat tot leren en ontwikkeling		1	2	3	4
7.1	De onderwijsactiviteit heeft een doelgerichte opbouw.		•		
7.2	De leraar geeft een begrijpelijke uitleg.			•	
7.3	De leerlingen zijn actief betrokken.		•		
7.4	De leerlingen krijgen effectieve feedback op hun leerproces.		•		

De leraren stemmen hun didactisch handelen af op verschillen tussen leerlingen		1	2	3	4
8.2	De leraar stemt de instructie af op verschillen tussen leerlingen.		•		
8.3	De leraar stemt de verwerking af op verschillen tussen leerlingen.		•		

De school biedt effectief aanvullend onderwijs en ondersteuning aan leerlingen die dat nodig hebben. (basisondersteuning)		1	2	3	4
9.1	De school volgt systematisch de vorderingen van de leerlingen aan de hand van genormeerde toetsen.			•	
9.2	De school bepaalt wat de onderwijs- en ondersteuningsbehoefte is van individuele of groepen leerlingen.			•	
9.4	De school voert de ondersteuning planmatig uit.			•	

De school bewaakt de kwaliteit van haar opbrengsten		1	2	3	4
12.1	De school evalueert systematisch de opbrengsten.			•	
12.2	De school werkt doelgericht aan de kwaliteit van de opbrengsten.		•		

De school bewaakt de kwaliteit van het onderwijsproces		1	2	3	4
13.1	De school evalueert systematisch het onderwijsproces.		•		
13.2	De school werkt doelgericht aan de verbetering van het onderwijsproces.		•		
13.3	De school borgt de kwaliteit van het onderwijsproces.		•		

N1. Toelating voortgezet onderwijs		ja	nee
N1.1	Het bevoegd gezag baseert zijn beslissing over de toelating van leerlingen tot het eerste schooljaar op het schooladvies van de basisschool dat voor 1 maart wordt vastgesteld.	•	
N1.2	Indien het schooladvies naar aanleiding van het resultaat van de centrale eindtoets of een andere toegestane eindtoets wordt gewijzigd, dan baseert het bevoegd gezag zijn beslissing over de toelating van leerlingen tot het eerste schooljaar op dat gewijzigde schooladvies.	•	

N2. Verzuim en voortijdig schoolverlaten		ja	nee
N2.1	De schoolgids bevat informatie over: het percentage leerlingen dat de school zonder diploma verlaat (VSV).	•	
N2.2	De schoolgids bevat informatie over: Verzuimbeleid	•	

N3.	Passend onderwijs	ja	nee
N3.1	De schoolgids bevat informatie over: De wijze waarop de ondersteuning van leerlingen die extra ondersteuning behoeven wordt vormgegeven.	•	
N3.2	De schoolgids bevat informatie over: bij welk(e) samenwerkingsverband(en) het bevoegd gezag van de school is aangesloten.	•	
N3.3	In het schoolplan is het onderwijskundig beleid opgenomen waarbij tevens het schoolondersteuningsprofiel is betrokken (de voorzieningen die zijn getroffen voor leerlingen die extra ondersteuning behoeven).	•	

3.3 Toelichting bij kwaliteitsprofiel

Het bovenstaande algemene beeld en kwaliteitsprofiel lichten we hieronder toe. Daarbij komen achtereenvolgens de volgende onderdelen aan bod: onderwijsresultaten, onderwijsproces (leskwaliteit, ondersteuning en begeleiding) en kwaliteitszorg. Aanvullend is een korte passage opgenomen over het thema opbrengstgericht werken.

3.3.1 Onderwijsresultaten

De onderwijsresultaten zijn voldoende. Alle vier indicatoren liggen boven de norm. Dit betekent dat een ruime meerderheid van de leerlingen zonder vertraging op te lopen het vwo-diploma behaalt. Tot en met 2014/2015 laten alle indicatoren een lichte stijging zien. In 2015/2016 is het eindexamencijfer iets teruggelopen. Steevast zien we ook dat de schoolexamens iets beter gemaakt worden dan de centrale examens. Het verschil se-ce bedraagt ieder jaar ongeveer een kwart punt. Opvallend zijn de lage cijfers bij Nederlands de laatste twee jaar (2014/2015 en 2015/2016).

3.3.2 Onderwijsproces

Leskwaliteit

Het onderwijsproces op de vwo-afdeling van het Gerrit van der Veen College is van wisselende kwaliteit. De sfeer in de klassen is open en gemoedelijk; soms neigend naar vrijblijvendheid. Bij veel theoretische vakken bestaat het onderwijs voornamelijk uit het doorlopen van de methode. Docenten lichten de leerstof uitvoerig toe en geven de leerlingen vervolgens de gelegenheid om de bijbehorende opdrachten te maken. Samen bespreekt men de gemaakte opdrachten. Volgens dit patroon kunnen leerlingen veel leren, als zij hiertoe worden aangezet en hun leeractiviteit vanzelfsprekend is. Dat is echter te weinig het geval. Leerlingen richten zich in veel lessen op elkaar of op zaken die zij via de sociale media (die volop in de klas aanwezig zijn) aangereikt krijgen. Verwerkingsopdrachten voor deze vakken worden – al dan niet als huiswerk – slechts gedeeltelijk gemaakt.

Overigens zagen wij ook lessen waarin leerlingen meer betrokken waren bij de les. Het onderwijsprogramma van het Gerrit van der Veen College bevat verschillende vakken die gericht zijn op kunstzinnige ontwikkeling. Creatieve producten en producties op het gebied van beeldende kunst, theater en muziek zijn omvangrijk en halen regelmatig een hoog niveau. Leerlingen zijn bereid zich hiervoor intensief in te zetten.

Geconfronteerd met de weinig betrokken houding van de leerlingen, zoeken docenten naar oplossingen. Sommige docenten proberen nieuwe werkvormen uit gericht op het aanleren van vaardigheden. Anderen zetten meer aansprekend beeldmateriaal in, weer anderen laten het tot een confrontatie komen met de leerlingen en hun resultaten. In dat laatste geval bieden extra bijles en huiswerkbegeleiding uiteindelijk wel soelaas. Veel leraren experimenteren op individuele basis; er is weinig sprake van een gezamenlijke aanpak. Om deze reden vindt er ook vrijwel nooit een grondige evaluatie van een experimentele aanpak plaats. Alles overziend is het didactisch handelen naar ons oordeel te weinig doelgericht. In de reguliere lessen maken de leraren wel duidelijk wat hun 'spoorboekje' is, maar ze expliciteren het lesdoel voor de leerlingen te weinig en ze evalueren niet of het doel is behaald. Onderwijstijd gaat verloren en aan het geven van meer persoonlijke en meer procesgerichte feedback – een belangrijke factor bij leren – komen docenten vaak niet toe. Het is de hoogste tijd voor bezinning op een nieuwe, gezamenlijke aanpak van het onderwijsproces.

Ondersteuning en begeleiding

Zowel mentoren als docenten steken veel tijd in de begeleiding van leerlingen. Mentoren en docenten zijn vaak goed op de hoogte van de persoonlijke situatie van de leerlingen. Als mentoren aanlopen tegen moeilijk oplosbare problemen, kunnen zij die inbrengen in het zorg- en adviesteam, dat de school heeft ingericht. Dit team propageert handelingsgericht werken wanneer het op de ondersteuning van leerlingen aankomt. Mentoren weten handelingsgericht werken in toenemende mate in de praktijk te brengen. Voor planningsproblemen kunnen leerlingen gebruik maken van het huiswerkinstituut, dat nauw met de school verbonden is.

We merken ondanks deze positieve bevindingen op dat bij een deel van de leraren het gevoel leeft dat de ondersteuningsbehoeften van leerlingen op het Gerrit van der Veer steeds groter worden. Sommige mentoren vinden het moeilijk om met leerlingen de confrontatie aan te gaan over hun gedrag of over lage resultaten.

3.3.3 Kwaliteitszorg

Na tegenvallende eindexamenresultaten van de afdeling vwo in 2013 heeft de toenmalige schoolleiding docenten en secties aangesproken op de behaalde cijfers. Vanaf dat moment is het 'gewoner' geworden, dat de docenten spreken over het rendement van hun werk. De examenresultaten worden nu jaarlijks aan de secties voorgelegd. Men stelt zich echter zelden de vraag of 'alles uit de leerling is gehaald'. Dit is een 'cultuurkwestie'. Gedurende lange tijd heeft de

schoolleiding zich nauwelijks uitgesproken over de minimumeisen, die zij op dit gebied stelt aan de secties en de docenten.

Op het Gerrit van der Veen College heerst een collegiale sfeer. Deze wordt nog onvoldoende benut om bij elkaar lesbezoeken af te leggen en gericht van elkaar te leren. Op belangrijke momenten zal men elkaar ook moeten aanspreken, als afspraken niet worden nagekomen of onvoldoende kwaliteit wordt geleverd. Een dergelijke professionele cultuur ontbreekt op de school.

Opbrengstgericht werken

Op de school staat opbrengstgericht werken nog in de kinderschoenen. Zoals eerder aangegeven ontbreken vaak concrete en ambitieuze doelen, zowel op schoolniveau als in de les. Een sluitende evaluatieve cyclus is nog maar weinig zichtbaar. Een schooleigen visie op opbrengstgericht werken zou de school op dit vlak verder kunnen brengen.